

Jäsenkaupunkien lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026 (AK)

Hallitus 22.09.2023 § 93
686/02.020.200.2000/2023

Esittelijä
Valmistelija

Toimitusjohtaja Tommi Fred
Talousjohtaja Minna Haapala puh. 050 451 0030

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). HSY:n perussopimuksen 11§:n mukaan kuntayhtymän on pyydettävä jäsenkaupungeilta kirjalliset lausunnot toiminta- ja taloussuunnitelmasta ennen sen hyväksymistä.

HSY:n hallitus käsitteli 16.6.2023 alustavaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa vuosille 2024–2026 ja päätti pyytää siitä jäsenkaupunkien lausunnot pohjaksi suunnitelman jatkovalmistelulle. Lausunnot saatiin kaikilta jäsenkaupungeilta.

Lausunnot ja niistä ilmenevät kehitysehdotukset otetaan huomioon toiminta- ja taloussuunnitelmaesityksen valmistelussa.

Jäsenkaupungit ovat pääosin tyytyväisiä alustavaan toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Keskeisiä huomioita ovat:

1. Talouden tasapainottaminen on tärkeää

- Omistajat osoittavat ymmärrystä asiakasmaksujen korottamisessa.
- Toiminnan tuottavuutta ja kustannusrakennetta on parannettava ja investointiohjelmaa on priorisoitava, jotta hintojen korotuspainetta voidaan pienentää.
- Investoinneissa ja toiminnassa on keskityttävä perussopimuksen mukaisiin tehtäviin.
- Investointien priorisoinnissa tulee huomioida mm. saneerausvelan hallinta ja tuottavuusinvestoinnit.
- HSY:n tulee säilyttää valmius tarkastaa investointikehystään kesken toimintavuoden, jos kehys ei riitäkään jäsenkuntien tarpeeseen.

2. HSY:n strategiset tavoitteet ovat merkityksellisiä omistajakuntien omien ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi

- Konkreettiset suunnitelmat tavoitteisiin pääsemiseksi ovat tärkeitä, esim.
 - Jätteen kierrätysasteen nostaminen
 - Vesihuoltoverkoston hävikin vähentäminen
 - ”Hiilineutraali pääkaupunkiseutu” – strategisen päämäärän toimenpiteiden vaikuttavuuden määrittäminen
- Kuntarahoituksella rahoitettava toiminta saa kiitosta, mutta vaikuttavuuteen halutaan lisää läpinäkyvyyttä. Helsingin kaupungin rahoituksen jatko ilmastotyölle sisältää epävarmuuksia

3. HSY:ltä edellytetään hyvää asiakaspalvelua ja vuorovaikutteista toimintaa kaupunkien kanssa

- Konkreettiset suunnitelmat tavoitteisiin pääsemiseksi ovat tärkeitä, esim. Kiertotalouteen liittyviä yhteistyömalleja tulee edelleen

- kehittää, esimerkiksi jätteiden sivuvirtojen hyödyntämisessä ja pakkausjätteen kierrätyksessä yhteistyössä alan yritysten kanssa.
- Kaupunkilähtöisten investointien määrään liittyy epävarmuutta. Yhteinen suunnittelu ja ennakointi on tärkeää.
- Asukkaiden ja muiden yhteisöjen tietotaidon kasvattaminen on varmistettava
- Rakennusurakoiden aiheuttamat haitat ympäristölle ja asiakkaiden arjen sujuvuuteen tulee minimoida.

HSY:n tulee sisällyttää toiminta- ja taloussuunnitelmaansa pääkaupunkiseudun kuntien yhteisesti sopimat tavoitteet kuntayhtymälle vuodelle 2024. Tavoitteet kuvaavat jäsenkuntien strategista tahtotilaa ja ne on valmisteltu yhteistyössä HSY:n kanssa. Tavoitteet ja mittarit ovat seuraavat:

1. Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %, mittarit:

- Tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja mittareiden tarkentaminen
- Tuottavuusohjelman toimeenpano, toiminnan selkeä suuntaaminen perustehtävään ja investointiohjelman mitoituksella sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi niin, että tarvetta vesihuollon tariffien reaalille hinnankorotuksille pystytään hillitsemään
- Toimintamenot euroa/asukas

2. Ympäristövastuullisuuden lisääminen, mittarit:

- Yhdyskunta- ja kotitalousjätteen kierrätysaste vuosittain, tavoitetaso 2024: vähintään 52 % (vuoden 2025 tavoitetaso 54 %)
- Kasvihuonekaasupäästöjen määrä HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa, tavoitetaso 2023: enintään 92 000 t CO₂-ekv
- Hiilineutraalisuussuunnitelman toteuttaminen hiilineutraalisuustavoitteeseen 2030 pääsemiseksi

3. Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen, mittarit:

- Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain.
- Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä, tavoitetaso 2024: enintään 19 %.

HSY:n vastine kaupunkien lausuntoihin

HSY:n strategisena päämääränä on talouden tasapainottaminen. Sitä tavoitellaan esimerkiksi hankintojen kehittämisellä, toimintamenojen aktiivisella hillinnällä, asiakasmaksujen korotuksilla ja maksurakenteen uudistuksella, omistajalähtöisten investointien ennustettavuuden parantamisella ja investointien suunnittelujärjestelmien pidentämisellä 20 vuoden mittaiseksi priorisoinnin ja taloussuunnittelun helpottamiseksi.

HSY:n strategiset tavoitteet ovat merkityksellisiä omistajakuntien ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. HSY:n Hiilineutraali pääkaupunkiseutu – ohjelma ohjaa HSY:tä kohti hiilineutraaliuustavoitetta kohti. Mitä lähemmäs tavoitetta päästään, sen vaikeampia ja kalliimpia tehtävät ratkaisut ovat, ja siksi toimenpiteiden vaikuttavuutta suhteessa kustannuksiin punnitaan aktiivisesti. HSY:n vuotovesistrategian ja omistajakaupunkien kanssa käytävän aktiivisen vuoropuhelun avulla pyritään luomaan näkemys siitä, mikä on riittävä tavoitetaso verkostojen vuotavuuden osalta huomioiden vuotojen vähentämisen kustannukset. Helsingin kaupunki esittää, että kuntarahoitusta siirretään Helsingin omaan ilmastotyöhön. Tämä johtaisi myös muiden kaupunkien rahoitusosuuksien

pienentämiseen. Tällöin HSY ei pystyisi hoitamaan kaikkia perussopimuksessa määriteltyjä ilmasto- ja kiertotaloustyön tehtäviään.

HSY tavoittelee hyvää asiakaspalvelun tasoa ja haluaa toimia hyvässä vuorovaikutuksessa kaupunkien kanssa. Jätehuolto toteuttaa ns. Ekotoimintamallia, joka edistää alueen kiertotaloutta monitoimijaympäristössä. Viestinnän ja neuvonnan ja tiedolla johtamisen keinoin lisätään tietoa jätteiden lajittelumahdollisuuksista kotitalousjätteen kierrätysasteen nostamiseksi. Sähköistä asiointia kehitetään ja asiakaskokemukseen panostetaan esimerkiksi ottamalla asiakkaita mukaan kehittämään palvelujamme palvelumuotoilun keinoin. Omistajalähtöisten investointien ennustettavuutta pyritään kehittämään yhdessä jäsenkuntien kanssa. Investointeja toteutetaan raamiajattelun avulla, jolloin merkityksellistä ei ole vain yhden vuoden aikana toteutetut investoinnit, vaan investointiohjelman hyvä hallinta kalenterivuosien yli. Vesihuollon investointien aiheuttamia työmaa-aikaisia haittoja pyritään minimoimaan työmaavalvonnalla ja läpijuoksutusaikojen lyhentämisellä.

Päätösehdotus (TF)

Hallitus päättää merkitä tiedoksi yhteenvedon jäsenkaupunkien lausunnoista HSY:n alustavaan toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2024–2026.

Päätös

Hallitus päätti ehdotuksen mukaan.